

Vi befinner oss just nu i en tid som kallas "Bein hametsarim" – som är hämtad från Klagovisorna kap 1, vers 3:

3Juda har drivits i landsflykt, efter nöd och vedermöda. Nu bor hon bland främmande folk och finner ingen ro. Förföljarna hann upp henne, och ingen flyktväg fanns.

"Bein hametsarim" är svårt att översätta. "i de trånga platserna", eller "mellan gränserna", "i gränslandet"... det betecknar de tre veckorna mellan Shiv'a assar b'Tammuz, den 17:e i månaden Tammuz och Tisha b'Av som börjar imorgon kväll vid mörkrets inbrott. Den största sorgedagen i den judiska kalendern och den enda fulla fastedagen förutom Jom Kippur. Tisha b'Av är minnesdagen över Första och Andra Tempels förstörelse och många andra olyckor som kom över det judiska folket.

Den 17:e Tammuz enligt en Mishna i traktatet Taanit var dagen då Moshe bröt förbundstavlor på väg ner från Har Sinai då han såg Israeliterna dansa runt den gyllene kalven. Enligt vår tradition så var det den 17:e i Tammuz som Jerusalems murar bröts igenom år 70 och tre veckor senare förstördes Andra Templet. Denna dag förändrade judiskt liv för alltid. Det judiska folket förlorade sin suveränitet och blev till ett ockuperat folk och ett folk i landsflykt i snart tvåtusen år. Vars rätt till nationellt självbestämmande nu idag ännu en gång ifrågasätts.

Bein hametsarim --- *i gränslandet*: Det är precis där vi befinner oss. Vi ser igen hur världen runt omkring oss förändras och även vi drabbas. Värderingar och rättigheter som vi trodde var givna och grundmurade – ifrågasätts. Dagligen. Gränser över vad som anses vara acceptabelt att säga, eller att göra, förskjuts.

Vi inser att det INTE är en självklarhet att tillhöra en minoritet och visar detta öppet. Vi inser att rättigheter som vi har tagit för givna INTE är det. Inte i Sverige och DEFINITIVT inte i stora delar av världen. Vi har varit tvungna att konfronteras med en ny nivå av hat och hot, av fördomar och små vardagsdiskrimineringar som vi trodde tillhörde en gångens tid. Vi har kommit till en punkt där det har blivit nästan omöjligt att föra en öppen diskussion utan att bli tystad av en skrikande mobb eller t o m handgripligen hindrat från att delta.

Aldrig någonsin har minoriteter, och speciellt judar, känt sig så utsatta, utpekade, misstänkliggjort, ifrågasatt, oönskat. Melodifestival, 9:e November minnesceremonier, konserter, parader. Imorgon kommer Judiska Församlingen gå i en särskild bevakat sektion i Pridetåget. År 2025, i Sverige, i Stockholm, under en parad som egentligen ska fira mångfalden.

Ikväll har vi samlats för att inleda Shabbat och avsluta Prideveckan. Och många av oss som i åratal stolt har deltagit i Pride och visat sin regnbågsskipa eller regnbågs-Magen David flagga har blivit försiktig med det, kanske t o m låtit bli att göra så eller delta.

Mycket som vi trodde är en självklarhet i vårt svenska samhälle har vi blivit tvungna att omvärdera den senaste tiden. Vi har sjungit Lecha Dodi ikväll till en speciell melodi – och imorgon kommer vi att använda denna melodi också för Adon Olam. Melodien påminna om den speciella melodin som vi använder för att läsa Eicha, Klagovisorna. Men den nästsista versen i klagovisorna, och som vi av tradition upprepar i slutet av läsningen av Klagovisorna imorgon kväll, låter:

21För oss åter till dig, så vänder vi åter. Herre, låt allt på nytt bli som förr.

הַשִּׁיבוּנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֶבָה חַיֵּינוּ כְּקֵדֶם:

Den påminner oss också hur mycket styrka vi har fått genom vår historia av att stå tillsammans. Och vi kommer att stå här också nästa år. Och året därpå.

Shabbat Shalom

Rabbin Ute Steyer